

Uudised

Hea klient!

Oleme lõpetanud järjekordse aasta ja vaatamata raskele ajale on meie toodangunumbrid jätkuvalt paranenud. 2020. aasta keskmiseks piimatoodanguks kujunes ilus ümmargune number – 10 400 kg. Parima piimatoodanguga karjad olid kuni 100 aastalehmaga karjadest Tinni OÜ Tartumaal (13 420 kg) ning üle 100 aastalehmaga karjadest Kaiu LT OÜ Raplamaal (14 062 kg).

Sigade jõudluskontrollis näeme, kuidas emiste pesakonnad lähevad suuremaks – möödunud aastal 13,1 elusalt sündinud põrsast pesakonna kohta. Ja mis kõige olulisem – võõrutatud põrsaste arv pesakonna kohta on taas mõnevõrra tõusnud ning jõudnud 11,6 põrsani pesakonna kohta. Parima viljakusega emised olid OÜs Viru Peekon (14,7 põrsast), OÜs Linnamäe Peekon (14,4 põrsast) ja OÜs Hinna Seafarm (14,3 põrsast). Kõige rohkem põrsaid pesakonnas võõrutati OÜs Viru Peekon (13,2), Saimre Seakasvatuse OÜs (13,0) ja OÜs Hinna Seafarm (12,8).

Traditsiooniliselt kuulutatakse Maaeluministeeriumis toimuval vabariigi aastapäevale pühendatud aktusel välja parimad karjakasvatajad, kelle valimisel võetakse arvesse ka jõudluskontrolli andmeid ning valiku tegemisel osaleb samuti Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli ASi esindaja. Mul on hea meel õnnitleda parimaks piimakarjakasvatajaks valitud Tiit Niilot Nopri talust ning parimaks lihaveisekarjakasvatajaks valitud Mariliis Vaharit Ohtla Lihaveis OÜst. Selle aasta võitjaid iseloomustab see, et lisaks igapäevasele farmitööle ja väga headele tulemustele on mõlemad entusiastlikud valdkonna tutvustajad – Tiit Niilo väike-tootmist ja piima kvaliteeti ning Mariliis Vahar šarolee tõugu ning lihaveisekasvatust laiema laiemalt.

Kaivo Ilves
Eesti Põllumajandusloomade
Jõudluskontrolli ASi juhataja

2020. aasta jõudluskontrolli tulemused

Piimaveiste jõudluskontrollis oli 01.01.2021 seisuga 435 karja ja 81 025 lehma, mis moodustab 96,1% Eesti lehmadest.

Kõige rohkem on jõudluskontrollis lehmi Järvamaal (12 822), Lääne-Virumaal (10 003) ja Pärnumaal (9939).

Võrreldes eelmise aastaga on lehmade arv vähenenud 794 ja karjade arv 43 võrra.

EPJ andmetel oli jõudluskontrollialuste lehmade 2020. aasta keskmine piimatoodang 10 400 kg.

Võrreldes 2019. aastaga suurenes piimatoodang 286 kg.

Eesti holsteini tõu keskmine piimatoodang oli 10 677 kg ja eesti punasel tõul 9131 kg. Eesti maatõu keskmine piimatoodang oli 4690 kg.

Tartu maakonna lehmade piimatoodang ületas 11 000 kg piiri. Lehma kohta saadi seal 11 174 kg piima. Järgnesid Põlvamaa 10 914 ja Järvamaa 10 901 kilogrammiga.

Aasta keskmise piimatoodangu põhjal olid parimad karjad:

kuni 100 aastalehmaga karjadest Tinni OÜ Tartumaal (86 aastalehma (karjas 94)) – 13 420 kg,

üle 100 aastalehmaga karjadest Kaiu LT OÜ Raplamaal (792 aastalehma (karjas 805)) – 14 062 kg.

Lihaveiste jõudluskontrollis oli 01.01.2021 seisuga 459 karja 36 689 veisega, sealhulgas 15 257 ammlahma.

Eelmise aasta algusega võrreldes on jõudluskontrollis olevate lihaveiste arv suurenenud 1167 veise võrra.

Kõige enam on lihaveiste jõudluskontrollis veiseid Pärnumaal (5805), Lääne-Virumaal (4818) ja Saaremaal (3855).

Kõige rohkem on jõudluskontrollis aberdiin-anguse tõugu (8523), seejärel limusiini (7849) ja herefordi (5624) tõugu lihaveiseid.

2020. aastal sündis emise pesakonnas keskmisena 13,1 elusat põrsast, mis ületas 2019. aasta tulemust 0,3 põrsa võrra.

Pesakonna keskmisena võõrutati 2020. aastal 11,6 põrsast, ületades 2019. aasta tulemust 0,3 põrsa võrra.

Hea uudis lihaveiste aretajatele

Eesti lihaveisekarja aretajatel on seni puudunud ülevaade oma karja loomade geneetilisest võimekusest rahvusvahelises võrdluses. Võimalus senisest teadlikumate otsuste tegemiseks aretusmaterjali importimisel või oma aretusloomade turustamisel tekiks Eesti liitumisel nn Interbeefi kogukonnaga.

Interbulli Keskuses (asukohaga Rootsisis) toimub alates 2015. aastast lihaveiste riikideüleline geneetiline hindamine. Näiteks 2020. aastal osales võõrutusmassi ja poegimiskerguse aretusväärtuse hindamisel kokku 13 riiki viie lihatõugu loomade andmetega. Interbeef ICARi (rahvusvaheline loomade jõudluskontrolli komitee) tööühmana korraldab ja koordineerib lihaveiste geneetilise hindamise läbiviimist ning uute liikmesriikide kaasamist.

Eesti liitumine Interbeefiga on teostumas. Jaanuaris läbisime liitumistsükli esimese etapi ehk piloothindamise ja teise etapina soovime osaleda käesoleva aasta aprillis toimuval testhindamisel. Selle edukal läbimisel on 2021. a oktoobris toimuva korralise hindamise tulemusena meie aretajatel esmakordselt kasutada Interbeefi aretusväärtused Eesti skaalal.

Kontrollpäeva rekordid Saaremaalt

Kõljala Põllumajandusliku Osühingu lehmad on sel talvel näidanud häid tulemusi.

Detsembris oli Ruubi (EHF, reg nr 18064452) viimase kontrollpäeva toodang 91 kg piima, mis tõstis ta tol hetkel üldises paremusjärjestuses kolmandale kohale. Allika (reg nr 16752627) aga saavutas punase tõu päevatoodangu rekordi – 80,6 kg piima.

Jaanuaris tegi Aimu (EHF, reg-nr 16753068) uue päevalüpsi rekordi ja andis 95,2 kg piima. Sellega lükkas ta esikohalt Mille (reg-nr 14638725, samuti Kõljala POÜst), kes on nüüd tabelis “Tipplehmad läbi aegade kontroll-lüpside põhjal (70 kg ja rohkem)” teisel kohal, ja Ruubi langes neljandale kohale.

Piimaveiste jõudluskontrolli tulemustest 2020. aastal

1. jaanuaril 2021 oli jõudluskontrollis 81 025 lehma, mis moodustab 96,1% Eesti lehmadest. Võrreldes 2020. aasta algusega on lehmade arv vähenenud 794 võrra. Eesti holsteini tõugu lehmi oli karjas 69 163 (85,4%), eesti punast tõugu lehmi 10 948 (13,5%), eesti maatõugu lehmi 640 (0,8%) ning muud tõugu lehmi 274 (0,3%).

Maakondades oli kõige enam lehmi Järvamaal (12 822), Lääne-Virumaal (10 003) ja Pärnumaal (9939). Kõige väiksem oli lehmade arv Hiiumaal – 630 ja Ida-Virumaal – 1053.

1. jaanuaril 2020 oli jõudluskontrollis 435 piimakarja. See on 43 karja vähem kui aasta tagasi. Kõige rohkem on karju Lääne-Virumaal – 55, järgnevad Pärnumaa 53 ja Viljandimaa 46 karjaga. Kõige vähem on jõudluskontrollikarju Läänemaal, Hiiumaal ja Ida-Virumaal – vastavalt 7, 8 ja 9 karja.

Üle 100 lehma oli 163 karjas. See on nelja võrra vähem kui eelmisel aastal. Kuni 50 lehmaga karju on 28 võrra vähem, 51–100-pealiste karjade arv vähenes 11 võrra. Keskmise karja suurus on 186 piimalehma. Suurimad karjad on Järvamaal keskmiselt 337 lehmaga, Jõgevamaal 323 ja Tartumaal 242 lehmaga, väikseimad Võrumaal 61 ning Hiiumaal 79 lehmaga.

Eesti lehmade piimatoodang suureneb jätkuvalt. Keskmise toodang lehma kohta oli 10 400 kg, mis on 286 kg rohkem kui 2019. aastal. Eesti holsteini tõugu lehmade toodang oli 10 677 kg (+280 kg võrreldes 2019. aastaga). Eesti punast tõugu lehmad andsid 9131 kg (+223 kg) ja eesti maatõugu lehmad 4690 kg piima (-133 kg). Muud tõugu lehmade toodang oli 5657 kg (+609 kg).

Tartu maakonnas ületas piimatoodang 11 000 kg piiri – lehmade keskmine toodang oli 11 174 kg. Järgnesid Põlvamaa (10 914 kg) ja Järvamaa (10 901 kg). Kõige madalam oli Hiiumaa ja Ida-Virumaa lehmade piimatoodang: 7729 kg ja 8210 kg. Toodang suurenes kõige enam Valgamaal (+719 kg), järgnesid Läänemaa (+455) ja Tartumaa (+401). Ida-Virumaal piimatoodang vähenes 309 kg võrra.

Karjade tulemusi vaadeldes saavutas kõrgeima piimatoodangu lehma kohta taas OÜ Kaiu LT (Raplamaa). Selleaastane tulemus oli küll 278 kg võrra väiksem kui 2019. aastal, aga siiski muljetavaldav – 14 062 kg (792 aastalehma). Järgnes OÜ Vändra Vara Pärnumaalt (106 aastalehma, 13 591 kg), kes on parim, kui järjestame karjad

rasva- ja valgutoodangu järgi. Kõrge piimatoodanguga karjade esikuukusse kuuluvad veel OÜ Tinni Tartumaalt (86 aastalehma, 13 420 kg), AS Vändra Pärnumaalt (1331 aastalehma, 13 232 kg), Peri Põllumajanduslik OÜ Põlvamaalt (655 aastalehma, 13 063 kg) ja Kõljala Põllumajanduslik OÜ Saaremaalt (679 aastalehma, 12 954 kg).

2020. aastal uuenes läbi aegade laktatsioonitoodangute edetabeli tipp. Neli lehma ületasid senise parima tulemuse. Kõljala Põllumajandusliku OÜ eesti holsteini tõugu lehm Mille, kes 2019. aastal parima laktatsioonitoodangu saavutas (20 391 kg, 4. laktatsioon), lüpsis 5. laktatsioonil veelgi enam (22 342 kg) ja hoiab esikohta. Teine oli 2020. aastal OÜ Kaiu LT lehm 17074209, kes 4. laktatsioonil lüpsis 21 780 kg. Kolmanda tulemuse saavutas Kõljala Põllumajandusliku OÜ lehm Tähis, kelle 2. laktatsiooni piimatoodang oli 21 157 kg ja neljanda tulemuse ASi Vändra lehm Naale, kelle 6. laktatsiooni toodang oli 20 875 kg.

Eesti punast tõugu lehmade kolm parimat olid Kõljala Põllumajandusliku OÜ lehmad. Meisi kolmanda laktatsiooni piimatoodang oli 18 928, Palma neljanda laktatsiooni toodang 18 245 kg ja Aloona 4. laktatsiooni toodang 17 415 kg. Meisi on eesti punase tõu läbi aegade edetabelis teisel ja Palma neljandal kohal.

Eesti maatõugu lehmade parim oli OÜ Pihla (Hiiumaa) lehm Nolde (4. laktatsiooni piimatoodang 10 582 kg). Teisel kohal on OÜ Soomill (Harjumaa) lehm Õõla (2. lakt., 9170 kg) ja kolmandal OÜ Variin Agro (Pärnumaa) lehm 18256123 (2. lakt., 9166 kg).

2020. aastal sai uue liidri suurima elueatoodanguga eesti punast tõugu lehmade edetabel. ASi Tartu Agro lehm Killi on 2020. aasta lõpuks lüpsnud 132 957 kg piima. Killi on paljudele aretajatele tuttav Vissi-näitustelt – ta on EPK Vissi- ja Reservvissi tiitli omanik ning olnud erinevatel aastatel oma vanuseklassi parim. 2020. aastal karjas olnud lehmade elueatoodangute teine oli OÜ Kõpu PM lehm Sula, kes lüpsis 126 985 kg piima. Sula on punaste lehmade läbi aegade edetabelis kolmandal kohal. 2020. aasta eesti punase tõu edetabelis on kolmandal kohal ASi Tartu Agro lehm 10499887 elueatoodanguga 124 798 kg (läbi aegade edetabelis 4. koht). Eesti holsteini tõugu lehmade edetabelit juhivad ASi Peetri Põld ja Piim (Järvamaa) lehm 8596857 elueatoodanguga 133 811 kg, Kõljala Põllumajandusliku OÜ lehm Täpik, kes on lüpsnud 133 151 kg ja ASi Peetri Põld ja Piim lehm 6790271 kelle toodang oli 131 996 kg. Läbi aegade edetabelis on need lehmad vastavalt 4. 5. ja 6. kohal. Parim maatõugu lehm oli Sirje Treimuthi (Pärnumaa) lehm Piisa elueatoodanguga 82 625 kg, järgnesid TÜ Mereranna Põllumajandusühistu (Saaremaa) lehm Kena-Kari 76 413 kg ja OÜ Kurena Farmid (Pärnumaa) lehm Loppu 68 583 kg-ga. Eesti maatõu läbi aegade edetabelis on need lehmad 2., 4. ja 8. kohal.

Udaratervist ja piima kvaliteeti väljendav somaatiliste rakkude arv piimas on aasta-aastalt vähenenud, mis näitab head tööd meie piimakarjades. 2020. aastal oli SRA 235 000/ml, mis on 19 000 võrra väiksem kui eelmisel aastal. Nagu

Tabel 1. Parimad karjad piima rasva- ja valgutoodangu järgi 2020. aastal

Omanik	Maa- kond	Aasta- lehmi	Piima kg	Rasva		Valku		R+V kg
				%	kg	%	kg	
3–20 aastalehma								
1. Vahur Kuresson	Lääne- Viru	7	10715	4,37	468	3,41	366	834
2. Kalev Varul Tigase talu	Põlva	9	9587	5,07	486	3,50	335	821
3. Indrek Kaarelson	Pärnu	10	10897	3,29	358	3,29	359	717
21–50 aastalehma								
1. Varudi Lihaveis OÜ	Lääne- Viru	34	10388	4,35	452	3,44	358	810
2. Tõnise-Baldespordi talu	Rapla	31	10754	3,77	405	3,47	373	778
3. Ivaski talu	Võru	41	9973	4,19	418	3,35	334	752
51–100 aastalehma								
1. OÜ Tinni	Tartu	86	13420	3,18	426	3,45	464	890
2. Remmelgamaa OÜ	Harju	82	11190	3,89	435	3,38	378	813
3. Hurmi Piim OÜ	Põlva	84	11314	3,75	424	3,43	388	812
Üle 100 aastalehma								
1. OÜ Vändra Vara	Pärnu	106	13591	3,77	512	3,31	450	962
2. OÜ Härjanurme Mõis	Jõgeva	1080	12664	4,07	516	3,42	434	949
3. OÜ Kaiu LT	Rapla	792	14062	3,44	483	3,29	463	946

125 aastat jõudluskontrolli Taanis

paljudel varasematel aastatel oli SRA kõrgeim juulis (255 000/ml), augustis (265 000/ml) ja septembris (260 000/ml). Parimad näitajad olid aprillis ja mais, kui keskmine SRA oli 221 000/ml.

Eesti holsteini tõugu lehmade keskmine SRA oli 230 000/ml (2019. aastal 252 000), eesti punast tõugu lehmadel 257 000/ml (2019. a 265 000) ja muud tõugu lehmadel 284 000/ml (2019. a 357 000). Suurim SRA oli eesti maatõugu lehmadel – 464 000/ml, mis on siiski parem kui 2019. aastal (492 000). Maakondadest oli parim Järvamaa, kus keskmine SRA oli 203 000, järgnesid Põlvamaa (204 000) ning Hiiumaa ja Viljandimaa (219 000). Üheski maakonnas ei ületanud keskmine SRA 300 000 piiri.

Parimad karjad SRA järgi:

3–10 aastalehmaga karjad: Kallehansu Talu Läänemaal (7 lehma, SRA 46 000), Madis Altmann Pärnumaal (6 lehma, SRA 73 000), Pogola talu Võrumaal (3 lehma, SRA 73 000), Salawa Weis OÜ Saaremaal (4 lehma, 85 000), Anto Herard Saaremaal (7 lehma, 111 000), Saare Talupidajate Asendusteenistus OÜ Saaremaal (5 lehma, 119 000).

11–100 aastalehmaga karjad: Sepa talu Valgamaal (13 lehma, SRA 94 000), FIE Heli Suurna Raplemaal (23 lehma, SRA 107 000), OÜ Pihla Hiiumaal (16 lehma, SRA 110 000), OÜ Udumäe Viljandimaal (45 lehma, SRA 125 000), Atto talu Harjumaal (33 lehma, SRA 127 000), OÜ Saaremetša Lääne-Virumaal (90 lehma, SRA 129 000).

Üle 100 aastalehmaga karjad: Haamer Indrek Jurma Talu (114 lehma, SRA 93 000), OÜ Metstaguse Agro Järvamaal (636 lehma, SRA 101 000), Simmo-Paavli talu Saaremaal (144 lehma, SRA 106 000), Miiaste Põllumajanduslik OÜ Põlvamaal (202 lehma, SRA 120 000), OÜ Maasikamäe Piimakari Lääne-Virumaal (211 lehma, 127 000), OÜ Rebruk Farm Järvamaal (426 lehma, SRA 128 000).

Esmaspoeginud olid 2020. aastal keskmiselt 25,1 kuu vanused (2019. aastal 25,4). Kõige nooremad esmaspoeginud olid Lääne-Virumaal (24,2 kuud), Järvamaal (24,4 kuud) ja Jõgevamaal (24,6 kuud). Hiiumaa esmaspoeginud olid keskmiselt 32,2 kuu vanused.

Poegimisvahemik on lühenenud kuue päeva võrra 403 päevani. Uuslõpsiperiood oli 124 päeva pikkune (2019. aastal 129 päeva). Kinnisperiood oli 61 päeva (2019. aastal 62).

2020. aastal registreeriti 85 397 poegimist, mis on 1383 võrra enam kui 2019. aastal. Esmaspoegimisi oli neist 29 116 (+625). Sündis 82 844 vasikat, mis on 1874 võrra rohkem kui eelnenud aastal. 51,6% sündinud vasikatest olid lehmikud ja 48,4% pullikud. Kaksikud pullvasikad sündisid 674 poegimisel, kaksikud lehmvasikad 682 poegimisel ja erisoolised kaksikud 1145 poegimisel. Mitmikuid registreeriti viiel korral. Surnultsündide osakaal kõigist sündidest on vähenenud. Sumultsünniga lõppes 5841 poegimist (6,8%), millest 2851 olid esmaspoegimised ja 2990 kordupoegimised. Elus vasikas jäi saamata seega 9,8% esmaspoegimistest ja 5,2% kordupoegimistest (2019. aastal 10,4% ja 5,4%).

Karjast praagiti 28 137 lehma, mis on 861 võrra rohkem kui 2019. aastal. Praakimise peamised põhjused ei ole muutunud. Kõige enam läks lehma karjast välja sigimisprobleemide (19,7%), udarahaiguste ja -vigade (19,4%) ja jäsemete haiguste ja -vigade (18,0%) tõttu. Keskmine vanus karjast väljaminekul oli 5 aastat ja 1 kuu. Karjasolevate lehmade keskmine vanus on 4 aastat ja 2 kuud, mis on ühe kuu võrra väiksem kui eelmisel aastal.

Põhjalikum info jõudluskontrolli tulemustest on aprillis ilmuvas aastaraamatus ja EPJ veebilehel www.epj.ee.

Aire Pentjärv
klienditeeninduse juht

Taani jõudluskontrolliorganisatsioon tähistas mullu oma 125. sünnipäeva.

1895. aasta jaanuaris otsustas rühm talupidajad Taanis ühendada oma jõud ja rajada maailma esimene ühistu, mis korraldaks organiseeritud karjakontrolli. Idee piimakogust mõõta ja rasvasisualdust analüüsida ei olnud uus – juba 1880. aastatel oli USA-s seda proovitud, kuid jõudluskontrolli edu Taanis on seotud sellega, kuidas jõudluskontrolli organiseeriti ja inimestega, kes selle eestvedajad olid.

Niels Pedersen, Ladelundi põllumajanduskooli juhataja oli liikumise üks algatajaid. Ta oli seotud piimatöötlemisega, mis sel ajal keskendus peamiselt võitootmisele, ja oli jälginud pidevat rasvaprotsendi langust piimafarmides, mille tulemuseks oli väiksem võitoodang, selle kõrgem omahind ja farmerite vähenenud sissetulekud. Ta suutis veenda 13 farmerit, et neil tuleb midagi teha oma äri ja finantshuvide kaitseks ning jõudis üsna pea järeldusele, et kõik taandub üksikule lehmale. Eesmärk oli leida vahendid, et tõsta piima rasvaprotsenti ja leida üles lehmad, kel see oli madal või kõrge. Madala rasvaprotsendiga piima andvad lehmad tuleb praakida ja kõrge rasvasusega piima lõpsvad lehmad peavad karja jääma.

Niels Pedersen jõudis järeldusele, et seda on võimalik teha vaid siis, kui karjakontrolli tehakse süsteemselt ja andmeid kogutakse sageli. Selle töö tegemiseks vajas ta töötajaid, kes mõistaksid tema ideid ja suudaksid neid edasi anda sellal, kui Pedersen ise tegeles paljude teiste kohustustega, aidates muuhulgas meiereisid, mida omasid ja juhtisid talunikud ise.

Pederseni ideed ja tulevikuvisionid keskendusid farmeri ja tema perekonna heaolule. Ta koondas tähelepanu farmimajandusele ja ühendas uue karjakontrolliteenuse efektiivsusega ning tasakaalustatud tootmisega. Lehmade söötmine, mis tugines karjakontrolli andmetele, sai peamiseks nurgakiviks, kuna see oli kasumi võtmeks. Niels Pedersen teadis, et tema püüdlused selle poole, et piimatöötledajad saaksid farmeritele piima eest rohkem maksta, on tihedalt seotud farmerite toodetava piima kvaliteediga.

Esimene kontrollassistents oli Emil Konradi. Pedersen valis ta välja parima seitsme üliõpilase seast põllumajanduskoolist. Alguses tegi ta jõudluskontrolli proove 13 farmeri juures ja hiljem töötas õpetajana Ladelundis, kus juba sajad noortalunikud said järgnevate aastate jooksul tema käe all õpetust ning said hinnatud kontrollassistentsideks.

Idee väikestest kohalikest organisatsioonidest, kes tegelevad piima karjakontrolli teenusega, levis peatselt üle piirkonna laiali Põhja-Saksamaale, Läänemere rannikule, Balti riikidesse ja kogu Põhjamaadesse, ning isegi kaugemale.

Vaadates kõiki neid üksikasju on väga selgelt näha, et need jõudluskontrolli tööpõhimõtted on jäänud samaks – meil peavad olema täpsed ja usaldusväärsed andmed ühe lehma kohta, et selle põhjal anda informatsiooni talunikule, mis võimaldab tal teha kasulikke otsuseid.

Tähelepanu

Tuletame meelde, et piimaproovi võtmisel kontroll-lõpsil ei tohi proovi võtta enne, kui lehm on lõpsi lõpetanud. Piimaproov tuleb võtta korralikult segatud piimast.

Kui proov võetakse lõpsi kestel või ei segata piima enne proovi võtmist piisavalt, ei iseloomusta analüüsitulemused lehma tegelikke näitajaid.

Valesti võetud piimaproov mõjutab loomade tulemusi ja annab väärinfot aretus- ja majandamisotsuste tegemisel.

Paberivabadus ja e-arved

EPJ vahetas aastavahetusega oma raamatupidamistarkvara Merit Aktiva vastu, mis võimaldab meil astuda sammu keskkonna hoidmisel edasi.

Merit võimaldab hõlpsasti saata arveid teile e-operaatori Omniva või Telema kaudu või uue võimalusena otse teie Merit raamatupidamisprogrammi, mille tulemusena ei pea te enam arveid printima.

Kui soovite andmeid meilile, saame lisada mitu e-posti aadressi, näiteks teile endale ja (teenust osutavale) raamatupidajale.

EPJ saab vahel kõnesid kurtmisega, et arved kaovad ära enne, kui need raamatupidajani jõuavad. Uus võimalus on mugav variant juhuks, kui maksate arveid ise ja seejärel saadate arved teenust osutavale raamatupidajale. E-posti aadressile arveid või ka teateid tellides tuleb olla tähelepanelik, et kasutusel oleks ikka toimivad e-posti aadressid ja vajadusel keegi uuendaks ning kontrolliks ka postkasti täitumist, et saadetud e-kiri jõuaks kohale.

Saadame sellest aastast automaatselt arved teie e-operaatori kaudu või teie Meriti programmi ka siis, kui te meid sellest teavitanud ei ole, kuna programmist näeme, et need on kasutusel. Kui soovite, et me enam e-postiga paralleelselt arveid ei saadaks, siis andke meile teada näiteks kirjaga üldmeilile epj@epj.ee.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Kindlasti soovitame läbi mõelda ka pabertrükkide kasutamise ja võimalusel loobuda paberil saadetavatest trükkidest, sest tegelikult saate just endale huvipakkuvaid aruandeid kätte programmide Liisu ja Vissuke.

2020. aastal väljastas EPJ kokku ca 16 000 arvet, neist 4200 saatsime veel paberi ja ümbrikuga kliendile.

Päris paberivaba teenust kasutab aga juba 378 klienti, tublid!

Aita meil loodust hoida! Iga väike samm loeb!

Kadri Hermits
finantsjuht

Tööjuubilarid

Aasta alguses sai jõudluskontrolli spetsialistil **Saive Kasel** täis 20 tööaastat. Kõige rohkem teavad Saive häid omadusi Viljandimaa kliendid, aga ka Jõgeva-, Järva- ja Pärnumaa inimesed; kolleegid tunnevad Saivet kui aktiivset, julget, tarka, ettevõtlikku ja abivalmis töökaaslast.

Veebruaris tähistas IT-osakonna andmebaasi administraator **Andrei Tšepelevitš** samuti 20. tööaastat. Andrei hallata on andmebaasid, mis hoiavad jõudluskontrolli andmeid. Selle tähtsa ülesande juures on tal jaksu olla arenev, innovaatiline ja abivalmis, töökaaslased on ta valinud ka aasta töötajaks.

1. märtsil saab 40 tööaastat täis klienditeenindajal **Eha Mäetagal**. Eha tuleb suurepäraselt toime oma igapäevaste ülesannete täitmisega nii lehmade kui ka lihavede andmete töötlemisel, ta on kliendisõbralik ja osavõtlik uute ideede rakendamisel.

Aasta töötaja

EPJ töötajad valisid 2020. aasta töötajaks labori kvaliteedijuhi **Aime Lokki**.

Tänu tema kohusetundlikule tööle on labori kvaliteedi hindamine kulgenud aastaid probleemivabalt – kvaliteedisüsteem pälvis audiitoritelt ikka kiidusõnu. Aime on tähelepanelik ja toetav, ta leiab probleemidele alati lahenduse.

**Eesti
Põllumajandusloomade
Jõudluskontroll**

www.epj.ee
epj@epj.ee

F. Tuglase 12, 50094 Tartu linn

Piimaveiste jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762 526 3529
Harju-, Jõgeva-, Järva- ja Valgamaa klienditeenindaja	738 7751
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu-, Viljandi- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7753
Hiiu-, Ida-Viru-, Lääne-Viru, Pärnu- ja Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7769

Labor

F. R. Kreutzwaldi 46, 51006 Tartu linn

Telefon	738 7726 510 9624
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Jõudluskontrolli spetsialistid maakonnas

Evi Prins	Võrumaa Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa	tel 520 6231	evi.prins@epj.ee	Liiva 11 II korrus, Võru	T 9.00-15.00
Maila Kirs	Läänemaa Raplamaa Harjumaa, Pärnumaa	tel 509 4675	maila.kirs@epj.ee	Jaani 10 I korrus, Haapsalu Kuusiku tee 6, Rapla	K 9.00-15.00 E 9.00-15.00
Maire Tamm	Hiiumaa Saaremaa Pärnumaa	tel 5332 4204	maire.tamm@epj.ee	Mäe 2, Käina Kohtu 10, Kuressaare	3. K 12.00-16.00 E 9.00-15.00
Merle Lillik	Ida- ja Lääne-Virumaa Järvamaa Tartumaa	tel 516 7868	merle.lillik@epj.ee	Neffi 2, Piira, Lääne-Virumaa Pärnu 58 II korrus, Paide	E 10.00-14.00 K 9.30.00-13.30
Saive Kase	Viljandimaa Jõgevamaa, Järvamaa, Pärnumaa	tel 524 0147	saive.kase@epj.ee	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	T 9.00-14.00